

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

Κείμενο 1

Συνδυασμός αποσπασμάτων από το βιβλίο του Άγγελου Συρίγου & του Ευάνθη Χατζηβασιλείου, Μικρασιατική Καταστροφή. 50 Ερωτήματα και Απαντήσεις, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2022.

Ο μικρασιατικός ελληνισμός ήταν πάντοτε ένα εκλεκτό κομμάτι του έθνους. Ειδικά κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα, σημείωσε τεράστια πρόοδο, οικονομική, εκπαιδευτική και πολιτισμική. [...]

Τίποτε δεν έμεινε ίδιο μετά στην ελληνική πολιτική μετά την Καταστροφή. Η ήττα στη Μικρά Ασία και η εκδίωξη των Ελλήνων από εκεί σηματοδότησε την ολοκλήρωση του πρώτου αιώνα της ελληνικής ανεξαρτησίας κατά τον οποίο βασικός στόχος ήταν η υλοποίηση της Μεγάλης Ιδέας η οποία αναφερόταν πάντοτε σε διεκδίκηση περιοχών που κατοικούνταν από ελληνική πλειοψηφία πληθυσμού. [...]

Το 1922 είναι η μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη ο ελληνισμός στη μακραίωνη ιστορία του. Ορίζει την απώλεια των χαμένων πατρίδων· μετά το 1922 για πρώτη φορά μετά από χιλιάδες χρόνια δεν υπάρχουν πλέον ελληνικές κοινότητες, δεν ομιλείται η ελληνική γλώσσα στην απέναντι ακτή του Αιγαίου, έναν από τους τόπους που δημιούργησαν αυτόν τον πολιτισμό. Το 1922 χάθηκαν πολλοί άνθρωποι μας. Όσοι γλίτωσαν και ήρθαν στο ελεύθερο κράτος αντιμετώπισαν την κοινωνική φρίκη της προσφυγιάς ...

Η Μικρασιατική Καταστροφή έφερε στην Ελλάδα ένα τεράστιο ρεύμα προσφύγων: περίπου ενάμισι εκατομμύριο άνθρωποι σε μια χώρα τεσσάρων εκατομμυρίων, εξαθλιωμένοι, πολλοί από αυτούς πέθαναν από πείνα και αρρώστιες ακόμη και μετά την έλευσή τους στην ελεύθερη πατρίδα. Και όμως, εγκαταστάθηκαν, προόδευσαν και έφεραν και στη χώρα πρόοδο κουβαλώντας μαζί τους ένα πνεύμα διαφορετικό από αυτό των Ελλαδιτών. [...]

Στην επιτυχημένη ενσωμάτωση των προσφύγων καταλυτικό ήταν το γεγονός ότι αυτοί οι άνθρωποι ανήκαν στο ίδιο το ελληνικό έθνος: όσο κι εαν υπήρξαν τριβές, δεν ήταν «ξένος» πληθυσμός. Αυτό το γιγάντιο κατόρθωμα, η ενσωμάτωση των προσφύγων, ήταν το μεγαλύτερο επίτευγμα του ελληνικού κράτους στα 200 χρόνια της ζωής του. [...]

Και εμείς οι Ευρωπαίοι Έλληνες του 2022 είμαστε ένα ενιαίο σύνολο. Έχουμε αφήσει πίσω μας τις παλιές αντιπαλότητες μεταξύ γηγενών και προσφύγων, που αδίκησαν τη γενιά του '22. Είμαστε όλοι απόγονοι της Μικρασιατικής Καταστροφής, απόγονοι πάνω από όλα των ανθρώπων – των παππούδων και των γονιών μας – που είχαν τη δύναμη να την ξεπεράσουν, να αναπτύξουν τη χώρα και να την πάνε μπροστά!

Κείμενο 2

Πρόσφυγες

Γρηγόριος Ξενόπουλος, *Πρόσφυγες*, Αδ. Βλάσση, Αθήνα 1994 (1^η έκδοση 1934). Απόσπασμα από το το πρώτο κεφάλαιο

Μόλις είχε μπει ο Σεπτέμβρης του 1922. Στον Πειραιά έφθαναν ολοένα θύματα της μικρασιατικής καταστροφής. Με βαπόρια, με καράβια, με καϊκια, ακόμα και με βάρκες από τα κοντινά μέρη, όπου είχαν καταφύγει προσωρινά. Κάτω από ένα γελαστό ουρανό, μέσα σε μια κι ήσυχη ατμόσφαιρα, η πονετική θάλασσα έστελνε στη στοργική γη τα οικτρά «απομεινάρια του χαμού»...

Εκείνο το πρωί, ο Μάνος ο Κυριακίδης, ένας νέος ακόμα άνδρας, είχε κατεβεί στον Πειραιά για δουλειές του. Η καταστροφή τον είχε βέβαια συγκινήσει, μα δεν ήταν ούτε κανένας εξημμένος πατριώτης, ούτε κανένας πολιτικολόγος του συμφέροντος. Έκανε μεγάλες εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, κι αυτές τον ενδιέφεραν περισσότερο από κάθε τι άλλο. Όπως οι άνθρωποι του είδους του, ήταν μάλλον εγωιστής, μάλλον αδιάφορος και αν θέλετε, μάλλον αναίσθητος.

Μια στιγμή- είχε τελειώσει και την τελευταία του δουλειά κι ετοιμαζόταν να γυρίσει στην Αθήνα- στάθηκε στην παραλία και κοίταζε την αποβίβαση των προσφύγων. Οίκτος είχε ζωγραφιστεί στο πρόσωπό του, ειλικρινής βέβαια εκείνη την ώρα, μα που σε λίγο θα τον ξεχνούσε. Μαζί αισθανόταν και κάποια περιέργεια, λιγάκι νοσηρή μ'ανθρώπινη κι αυτή δυστυχώς ... Κοίταζε αμίλητος. Όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις, άγνωστοί του, που παρακολουθούσαν σαν κι αυτόν το θλιβερό θέαμα, έλεγαν τις σκέψεις τους δυνατά, σαν να ήθελαν να ανοίξουν μαζί του κουβέντα. Τους άκουγε χωρίς να τους βλέπει και κουνούσε το κεφάλι του χωρίς μιλιά. [...]

Οι πρόσφυγες τώρα έφευγαν, τους έπαιρναν, τους κουβαλούσαν. Ήταν οικογένειες, συντροφιές, παρέες. Άλλοι είχαν μαζί τους και λίγα πράγματα, άλλοι πήγαιναν με άδεια χέρια. Λίγοι έμπαιναν σ'αμάξια, οι περισσότεροι ξεκινούσαν πεζοί. Και ο τόπος σιγά-σιγά άδειαζε... [...] Τα ίδια χλομά πρόσωπα, τα ίδια σβησμένα μάτια, τα ίδια ξεθωριασμένα κουρέλια, η ίδια δυστυχία ολοένα, ολοένα... Άξαφνα, το μάτι του πήρε ένα κορίτσι, που καθόταν χάρμω στις πλάκες, όπου είχε ρίξει μια μεγάλη, κόκκινη σα ματωμένη μαντήλα. Το κορίτσι αυτό του φάνηκε σαν απομονωμένο, σαν ξεχασμένο, σαν έρημο.[...] Ήταν άσπρη σαν πανί, αδύνατη όσο δε λέγεται, και στο πρόσωπο καθώς και στα χέρια είχε πολλούς μώλωπες, άλλους μελανούς κι άλλους κόκκινους.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

Υποερώτημα 1^ο (μονάδες 10)

Σε 50-60 λέξεις να εκθέσεις συνοπτικά τις συνέπειες της Μικρασιατικής καταστροφής, σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

Υποερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Στην 4^η παράγραφο του Κειμένου 1 οι συγγραφείς επιστρατεύουν ως τρόπο οργάνωσης την αντίθεση. Να εντοπίσεις τα μέλη της (μονάδες 6) και να αιτιολογήσεις αυτή την επιλογή (μονάδες 4)

Μονάδες 10

Υποερώτημα 3^ο (μονάδες 15)

α. Να εντοπίσεις στο Κείμενο 1 πέντε σχόλια των συγγραφέων : τρία λεκτικά και δύο που στηρίζονται σε σημεία στίξης (μονάδες 10)

β. Να δικαιολογήσεις την επιλογή του πρώτου πληθυντικού ρηματικού προσώπου στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 (μονάδες 5)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποια είναι η συναισθηματική αντίδραση του ήρωα στο Κείμενο 3 απέναντι στους πρόσφυγες; Αιτιολόγησε την απάντησή σου χρησιμοποιώντας σχετικές κειμενικές ενδείξεις. Συμμερίζεσαι τη θέση του; Να απαντήσεις σε 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15